

Date de réception : 09/07/2026

Zaak C-600/26 *

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing op grond van artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

4 juni 2026

Verwijzende rechter:

Raad van State (België)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 mei 2026

Verzoekende partij:

Ligue royale belge pour la protection des oiseaux (ASBL)

Verwerende partij:

Waalse Gewest

---

1 Voorwerp van het hoofdgeding

- 1 Beroep tot nietigverklaring van „het besluit van de Waalse regering van 12 mei 2022 houdende afwijking van bepaalde voorwaarden inzake de bewerking van braakliggend land voor het jaar 2022”.

2 Soort en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

- 2 Verzoek om een prejudiciële beslissing betreffende de uitlegging van de aard van de termijn die is vastgesteld in artikel 2 van uitvoeringsbesluit (EU) 2022/484 van de Commissie van 23 maart 2022 tot vaststelling van de mogelijkheid om af te wijken van verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad en van gedelegeerde verordening (EU) nr. 639/2014 van de Commissie wat betreft de uitvoering van bepaalde voorwaarden in verband met de vergroeningsbetaling voor het claimjaar 2022.

* Procestaal: Frans.

3 Korte uiteenzetting van de procedure in het hoofdgeding

- 3 Naar aanleiding van de Russische invasie van Oekraïne op 24 februari 2022 en de gevolgen daarvan voor landbouwproducten heeft de Commissie uitvoeringsbesluit 2022/484 vastgesteld om het landbouwproductiepotentieel van de Unie te vergroten. Op grond van dit besluit kunnen landbouwers land dat braak was gelegd met het oog op „klimaat- en milieuvriendelijke landbouwpraktijken” weer in gebruik nemen, met behoud van alle rechtstreekse betalingen op basis van die braaklegging.
- 4 In dit verband heeft de regering van het Waalse Gewest op haar beurt op 12 mei 2022 een besluit vastgesteld „dat voorziet in afwijkingen van bepaalde voorwaarden betreffende de uitvoering van de braaklegging voor het jaar 2022”.
- 5 De Ligue royale belge pour la protection des oiseaux is van mening dat het besluit van 12 mei 2022, door het in gebruik nemen van braakliggend land aan te moedigen, schade toebrengt aan weidevogels die met name als gevolg van de intensieve exploitatie van landbouwgrond, in aantal afnemen of zelfs met uitsterven worden bedreigd.
- 6 Zij stelt dat de populatie van een bedreigde soort kan herstellen op plaatsen waar geen sprake is van intensieve landbouw. Als voorbeeld noemt zij de patrijs (perdix perdix) waarvan in een beheersplan een duidelijke toename van de populatie is vastgesteld in een gebied waarin geen enkel gewas meer mocht worden verbouwd.
- 7 Zij merkt op dat de vogelstand aanzienlijke schade zal worden toegebracht op de 150 hectare braakgelegd land in het gehele Waalse Gewest die door het bestreden besluit weer definitief voor de landbouwproductie in gebruik zal worden genomen.
- 8 Zij is van mening dat niet is voldaan aan de in de regeling gestelde voorwaarden om af te wijken van de braaklegging van land.
- 9 Bij een verzoekschrift, neergelegd op 18 juli 2022 bij de Raad van State (België), heeft zij verzocht om nietigverklaring van het besluit van de Waalse regering van 12 mei 2022.
- 10 Bij arrest van 11 april 2024 heeft de Raad van State het Europees Hof van Justitie verzocht om een prejudiciële beslissing over de geldigheid van uitvoeringsbesluit 2022/484.
- 11 Bij arrest van 10 juli 2025 heeft het Hof de geldigheid van uitvoeringsbesluit 2022/484 bevestigd.
- 12 Bij een nieuw verzoekschrift, neergelegd op 18 juli 2022, blijft de ligue royale belge pour la protection des oiseaux nietigverklaring vorderen van het Waalse besluit van 12 mei 2022 „dat voorziet in afwijkingen van bepaalde voorwaarden

betreffende de uitvoering van de braaklegging voor het jaar 2022” en voert zij ter ondersteuning van haar tweede beroep vier nieuwe middelen aan.

- 13 De Raad van State (België) wijst drie middelen af en verzoekt het Hof om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van uitvoeringsbesluit 2022/484, bij het onderzoek van het middel inzake de niet-inachtneming van de termijn van 21 dagen waarbinnen het besluit van 12 mei had moeten worden genomen.

4 Aangevoerde bepalingen

Unierechtelijke bepalingen

Verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van voorschriften voor rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van de steunregelingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van verordening (EG) nr. 637/2008 van de Raad en verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad

- 14 Artikel 43 van hoofdstuk 3, “Betaling voor klimaat- en milieuvriendelijke landbouwpraktijken”, bepaalt het volgende:

„Algemene voorschriften 1. Landbouwers [...] nemen op al hun subsidiabele hectaren [...] de [...] klimaat- en milieuvriendelijke landbouwpraktijken [...] in acht.

2. De [...] klimaat- en milieuvriendelijke landbouwpraktijken houden de volgende in:

- a) gewasdiversificatie;
- b) het in stand houden van bestaand blijvend grasland; en
- c) de aanwezigheid van een ecologisch aandachtsgebied op hun landbouwareaal.”

- 15 Artikel 44, „Gewasdiversificatie”, bepaalt:

„1. Indien het bouwland van de landbouwer tussen 10 en 30 hectaren omvat [...], worden op dat bouwland ten minste twee verschillende gewassen geteeld. [...]

Indien het bouwland van de landbouwer meer dan 30 hectaren omvat [...], worden op dat bouwland ten minste drie verschillende gewassen geteeld. [...]

4. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder een ‚gewas’ het volgende verstaan:

[...]

c) land dat braak ligt;

d) grassen of andere kruidachtige voedergewassen. [...]"

16 Artikel 46 luidt:

„Ecologisch aandachtsgebied

[...]

2. De lidstaten beslissen uiterlijk op 1 augustus 2014 dat een of meer van de volgende gebieden als ecologisch aandachtsgebied moet worden beschouwd: a) braakliggend land;"

17 Artikel 69 van hoofdstuk 1, „Kennisgevingen en noodsituaties”, van titel VII, „Slotbepalingen”, luidt als volgt:

„Maatregelen om specifieke problemen op te lossen

1. Om specifieke problemen op te lossen, stelt de Commissie uitvoeringshandelingen vast die in een spoedeisende situatie noodzakelijk en te rechtvaardigen zijn. Die uitvoeringshandelingen mogen van deze verordening afwijken, doch slechts voor zover en zolang dat strikt noodzakelijk is [...].

2. Indien naar behoren gemotiveerde dwingende redenen van urgentie dit vereisen, en om specifieke problemen op te lossen en daarbij de continuïteit van het systeem van rechtstreekse betalingen te waarborgen, stelt de Commissie onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vast overeenkomstig de in artikel 71, lid 3, bedoelde procedure.”

Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/484 van de Commissie van 23 maart 2022 tot vaststelling van de mogelijkheid om af te wijken van verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad en van gedelegeerde verordening (EU) nr. 639/2014 van de Commissie wat betreft de uitvoering van bepaalde voorwaarden in verband met de vergroeningsbetaling voor het claimjaar 2022

18 Overweging 8 luidt:

„Om te waarborgen dat de bij dit besluit toegestane afwijkingen effectief zijn om de nagestreefde doelstellingen te halen, namelijk de matiging van de stijgende grondstofprijzen en van de gevolgen voor vraag en aanbod, moeten de lidstaten hun besluiten inzake de toepassing van de afwijkingen binnen 21 dagen na de datum van kennisgeving van het onderhavige besluit nemen en moeten zij hun besluiten binnen zeven dagen na de datum waarop ze zijn genomen, aan de Commissie meedelen.”

- 19 Artikel 1, “Besluiten tot afwijking van bepaalde voorwaarden in verband met de vergroeningsbetaling voor het claimjaar 2022”, bepaalt:

„1. In afwijking van artikel 44, lid 4, van [verordening (EU) nr. 1307/2013] kunnen de lidstaten voor het claimjaar 2022 besluiten dat braakliggend land als een afzonderlijk gewas wordt beschouwd, ook al is er op dat land gegraasd of geoogst voor productiedoeleinden of is het beteeld.”

- 20 Artikel 2, „Uiterste termijn”, luidt:

“De in artikel 1 bedoelde besluiten worden binnen 21 dagen na de datum van kennisgeving van het onderhavige besluit genomen.”

- 21 Artikel 3, „Kennisgevingen”, bepaalt:

„1. Een krachtens artikel 1 genomen besluit wordt uiterlijk zeven dagen na de datum waarop het is genomen, door de lidstaat aan de Commissie gemeld.

2. Uiterlijk op 15 december 2022 stellen de lidstaten de Commissie in kennis van het aantal bedrijven dat heeft gebruikgemaakt van de in artikel 1 vastgestelde afwijkingen, en van het aantal hectaren waarop die afwijkingen zijn toegepast.”

5 Voornaamste argumenten van partijen

Ligue royale belge pour la protection des oiseaux

- 22 De ligue veronderstelt dat de kennisgeving van uitvoeringsbesluit 2022/484 aan de lidstaten heeft plaatsgevonden op dezelfde datum als de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie, te weten 25 maart 2022. Zij is derhalve van mening dat verweester de in artikel 2 van uitvoeringsbesluit 2022/484 gestelde termijn van 21 dagen niet in acht heeft genomen, aangezien zij de bestreden handeling op 12 mei heeft vastgesteld. Zij voegt daaraan toe dat 12 mei geen effectieve datum is, aangezien het bestreden besluit, dat zonder bijzondere bepaling in het Belgisch Staatsblad van 19 mei is bekendgemaakt, pas op 29 mei 2022 in werking is getreden.
- 23 Volgens haar vormde de betreffende zorgvuldigheidsplicht „weliswaar een aankondiging voor de markten, maar moest tevens worden gerelateerd aan het verloop van de seizoenen”, aangezien, zoals in de considerans van de bestreden

handeling wordt verklaard, „de landbouwers zo spoedig mogelijk gebruik moeten kunnen maken van de voorgenomen afwijkingen, met name met het oog op de inzaai van voorjaarsgewassen, om te waarborgen dat de bij dit besluit toegestane afwijkingen effectief zijn om de nagestreefde doelstellingen te halen”.

- 24 Zij is van mening dat het feit dat de termijn van 21 dagen niet strikt zou zijn, niet kan worden afgeleid uit het gebruik [in de Franse taalversie] van de voorwaardelijke wijs in de considerans van uitvoeringsbesluit nr. 2022/484, dat kan worden verklaard door de wens om de lidstaten niet te kwetsen en door „delicate beleefdheid”. Volgens haar is het in punt 8 van de considerans van dat besluit uitgedrukte streven om „te waarborgen dat de [...] toegestane afwijkingen effectief zijn om de nagestreefde doelstellingen te halen” nauwelijks verenigbaar met een termijn die niet strikt zou zijn en dus met de noodzakelijke uniforme toepassing van het Unierecht.

Waalse Gewest

- 25 Het middel is ongegrond gezien het volgende:
- artikel 2 van uitvoeringsbesluit 2022/484 stelt weliswaar een termijn vast, maar legt de lidstaten geenszins de verplichting op om uitsluitend binnen die termijn op te treden, op straffe van het na het verstrijken daarvan verliezen van de afwijkmogelijkheid die het besluit biedt;
  - overweging 8 van uitvoeringsbesluit 2022/484 heeft geen normatieve strekking; dit punt bevat een aanbeveling aan de lidstaten om snel te handelen, ofwel binnen drie weken na de kennisgeving ervan, die [in de Franse taalversie] in de voorwaardelijke wijs is opgesteld.
  - de verzoekende partij schrijft zelf het volgende: „deze zorgvuldigheidsplicht vormde weliswaar een aankondiging voor de markten, maar moest tevens worden gerelateerd aan het verloop van de seizoenen”.
- 26 Aangezien de procedure voor de vaststelling van een regelgevend besluit door de Waalse regering hoe dan ook is wat zij is, is het middel dat het bestreden besluit — dat dateert van 12 mei 2022 — te laat zou zijn vastgesteld, merkwaardig. Dat besluit geeft namelijk minder dan anderhalve maand later uitvoering aan een besluit van de Commissie van 23 maart 2022, dat op 25 maart 2022 in het Publicatieblad van de Europese Unie bekend is gemaakt. Het besluit van de Commissie kon pas worden genomen na de aanvang van de vijandelijkheden tussen Oekraïne en Rusland op 24 februari 2022. Daarvóór was er geen reden om aan te nemen dat Europa moeilijkheden zou ondervinden bij de bevoorrading van granen en meststoffen. Voor de bekrachtiging van het Commissievoorstel was een vergadering van de Raad van ministers van Landbouw van de lidstaten nodig.

6 Beoordeling door de Raad van State

- 27 De vraag rijst of de in artikel 2 van uitvoeringsbesluit 2022/484 vastgestelde termijn van 21 dagen moet worden beschouwd als een termijn van orde dan wel als een dwingende termijn die de betrokken lidstaten verplicht hun besluit vast te stellen en af te kondigen waarbij zij hun landbouwers toestaan gebruik te maken van de door dat uitvoeringsbesluit toegestane afwijkingen. In het tweede geval is het bestreden besluit in strijd met de bepalingen van de verordeningen nr. 1307/2013 en nr. 639/2014 waarnaar in de considerans ervan wordt verwezen, aangezien het is vastgesteld na het verstrijken van de in artikel 2 genoemde termijn van 21 dagen.
- 28 Alleen het Hof van Justitie kan uitspraak doen over de uitlegging die moet worden gegeven aan artikel 2 van uitvoeringsbesluit 2022/484 en beoordelen of deze bepaling aan de betrokken lidstaten een termijn dan wel een dwingende termijn oplegt.
- 29 In overweging 8 van uitvoeringsbesluit 2022/484 staat dat de lidstaten hun besluit binnen een termijn van 21 dagen na de datum van kennisgeving van dat uitvoeringsbesluit „moeten [...] nemen”. Artikel 2 bepaalt echter dat besluiten binnen de genoemde termijn van 21 dagen „worden [...] genomen”, hetgeen een verplichting kan zijn om de voorgeschreven termijn in acht te nemen.

7 Prejudiciële vraag

- 30 Teneinde over dit middel uitspraak te kunnen doen, verzoekt de Raad van State (België) het Hof om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Legt artikel 2 van uitvoeringsbesluit (EU) 2022/484 van de Commissie van 23 maart 2022 tot vaststelling van de mogelijkheid om af te wijken van verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad en van gedelegeerde verordening (EU) nr. 639/2014 van de Commissie wat betreft de uitvoering van bepaalde voorwaarden in verband met de vergroeningsbetaling voor het claimjaar 2022, aan de lidstaten in kwestie een termijn van orde dan wel een dwingende termijn op om de in artikel 1 ervan bedoelde besluiten vast te stellen?”